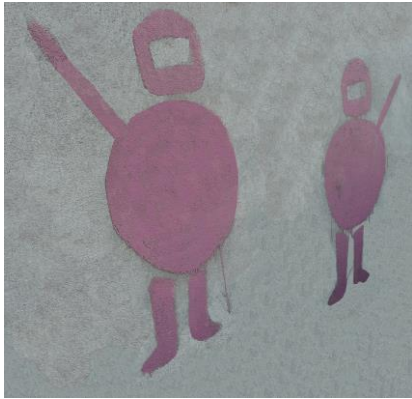

Politiek en burgers botsen: de Nijmeegse Piersonrellen

In februari 1981 was Nijmegen het toneel van hevige rellen. Stenen die over en weer vliegen, traangasgranaten, tanks: een nietsvermoedende kijker zou denken dat om beelden uit het buitenland gaat. Wat is hieraan vooraf gegaan? Hoe heeft het zover kunnen komen? En welke lessen zijn er te trekken uit deze gebeurtenissen?

Diverse media in Nijmegen hebben onlangs uitgebreid stilgestaan bij de Zeigelhof-affaire, in de volksmond de Piersonrellen genoemd. Dit bewijst dat deze historische gebeurtenis diep in het geheugen van de Nijmegenaren gegrift is. Ruim 30 jaar na dato is het nog steeds een beladen onderwerp dat veel oud zeer naar boven brengt. De Piersonrellen zijn te zien als het culminatiepunt tussen de lokale bestuurders en de Nijmeegse bevolking met als inzet een parkeergarage die niemand wilde. Voor het begin moeten we tientallen jaren terug in de tijd.

Comité Benedenstad

Door het [bombardement van Nijmegen](#) op 22 februari 1944 waren het centrum en de omliggende gebieden grotendeels verwoest. Na de bevrijding werkte men flink aan de herbouw van de stad, waarbij de winkelfunctie voorrang kreeg boven de woonfunctie. Het gevolg was dat de verkrotting van de Benedenstad, die al ver vóór de oorlog had ingezet, zich verder voortzette.

In de jaren zestig maakt de politiek plannen voor een grootschalige herinrichting van de Benedenstad, waarbij er meer winkels, kantoren en koopwoningen gebouwd zouden moeten worden. Het *Comité Benedenstad* verzet zich tegen deze plannen en pleit voor de bouw van meer sociale huurwoningen en het behoud van het oude stratenpatroon. Hun protest is succesvol als de gemeenteraad in 1976 de Benedenstad tot woongebied verklaart.

Zeigelhof

Vervolgens wil de raad actie ondernemen om voldoende parkeergelegenheid in het centrumgebied te creëren. Na jaren politiek gesteggel sluit het college van CDA en PvdA een compromis: de beoogde parkeergarage komt op het Zeigelhof. Jarenlang maken bewoners hun ongenoegen bekend tegen deze locatie door bezwaarschriften in te dienen bij de gemeente en de Raad van State en demonstraties te organiseren. Zij kunnen het niet verkroppen dat 14 woningen moeten wijken voor 200 parkeerplaatsen terwijl er sprake is van grote woningnood. Na alle wettelijke mogelijkheden aangewend te hebben om

de bouw van de parkeergarage tegen te houden, richten de buurtbewoners zich, als laatste redmiddel, tot een groep krakers om hen te hulp te schieten.

Barricades

De bewoners verheugen zich vrijwel unaniem op de komst van de krakers, omdat zij zich in de steek gelaten voelen door de autoriteiten. Kan het niet goedschiks, dan maar kwaadschiks. Een schriftelijk verzoek van de raad aan de krakers om het pand te verlaten slaan zij in de wind. De krakers zijn goed georganiseerd: er was een centrale leiding, een EHBO-post, koks, bouwers voor de barricades en een (illegale) radiozender die iedereen op de hoogte bracht van de laatste ontwikkelingen (Radio Rataplan). In de nacht van 15 op 16 februari werpen de krakers barricades op in de Piersonstraat. Om de politie op afstand te houden terwijl men de barricades opbouwt, is er een lawaaiige protestmars georganiseerd in de Pontanusstraat die als afleidingsmanoeuvre dient.

De bouw van de barricades valt niet in goede aarde bij de bewoners. Daags na de oprichting van de barricades verzamelen jongeren zich in de Bloemerstraat om de krakers met eieren, rotjes en stenen te bekogelen. Uiteindelijk komt de ME eraan te pas om de straat schoon te vegen. Het zijn de Katholiek Werkende Jongeren (KWJ) die met hun voorlichtingsstrategie de harten van de stenengooiers weten te winnen. Ze nodigen jongeren uit om een kijkje achter de barricades te nemen, ze gaan scholen af en delen flyers uit om hen uit te leggen waarom ze de panden kraken, en ze organiseren een discussiebijeenkomst voor de jongeren en hun ouders. De jongeren en bewoners waren nadien zo solidair met de krakers dat zij hen uit eigen beweging eten en drinken brachten en meehielpen de barricades te versterken.

Ontruiming en nasleep

Op 23 februari begint de grote ontruimingsactie. Maar liefst 2.132 agenten, 200 ME-bussen, 170 traangasgranaten, 5 pantservoertuigen en een helikopter worden ingezet om de barricades te verwijderen en het verzet van de krakers te breken. De politie verricht slechts 15 arrestaties en naar schatting zijn er 70 tot 80 gewonden gevallen. De ravage van de ontruiming is moeilijk te beschrijven, maar de vele [foto's](#) en [filmbeelden](#) (zie video onder) spreken boekdelen.

Diverse demonstraties volgen na de ontruiming, waarvan de grootste ongeveer 14.000 demonstranten telt. Burgemeester Hermsen legt verantwoording af tegenover de raad en kondigt een onderzoek aan naar het politieoptreden, maar de linkse oppositie accepteert zijn antwoorden niet en eist zijn ontslag. Wat volgt is een bezinningsperiode waarin alternatieve locaties voor de parkeergarage opnieuw ter discussie worden gebracht. De burgemeester mocht aanblijven, maar de garage op het Zeigelhof is er nooit gekomen. In plaats daarvan zijn er nieuwe flats gebouwd.

De lessen van 1981

De Piersonrellen tonen aan dat beleid staat of valt met draagvlak. Bestuurders kunnen niet zomaar de volkswil negeren. Noch de bewoners, noch de politici waren voorstander van een parkeergarage op het Zeigelhof. Zoals gezegd was deze locatie een compromis tussen CDA en PvdA dat uiterst moeizaam tot stand was gekomen, maar beide partijen waren allerm minst gelukkig met deze uitkomst. Door de verantwoording op “zakelijke” en niet op “politieke” gronden te voeren, was deze bittere pil zowel voor CDA als PvdA te slikken. Daarnaast was het project dermate vergevorderd dat stopzetting ook geen optie was. Voor het CDA speelde daarnaast nog een principiële kwestie. Door af te zien van de bouw gaf je als politiek te kennen dat buitenparlementaire acties prevaleren boven democratische besluitvorming. En dat signaal weigerde het CDA af te geven.

Een positieve vaststelling is dat de van oudsher diepgewortelde sociale kloof tussen enerzijds de autochtone Nijmegenaren en anderzijds de activistische krakers en studenten werd overbrugd. Minder positief was de opstelling van de linkse partijen en de burgemeester over het politieoptreden. Een maand na het oproer noemt de burgemeester het politieoptreden “overmatig en onnodig”. Gevoelens van teleurstelling overheersten bij de politievakbond en vele politieagenten voelden zich de speelbal van de politiek. Ook diverse oud-bestuurders hebben aangegeven dat ze, na 30 jaar, nog steeds met pijn in het hart terugkijken naar deze kwestie. Dit illustreert de impact van de Piersonrellen en zal om die reden altijd een speciale plaats innemen in de Nijmeegse geschiedenis.

Verder lezen en kijken:

- ▶ De Pierson. Verhalen over een volksopstand in twintigste eeuw Nijmegen – Arthur Bruls (Stichting De Stratemakerstoren 2006), boek en DVD
- ▶ Dossier Zeigelhof – Rob Hoogveld (De Gelderlander 1981)
- ▶ [Vierdelige documentaire uit 1991 over de Piersonrellen](#)

Wandel zelf:

Het is mogelijk om samen met een gids van Stadswandeling Nijmegen de plekken te bezoeken waar de rellen plaatsvonden. Naast informatie over de aanloop en de gebeurtenissen van de Piersonrellen, laat de gids ook vele foto's en pamfletten zien. Voor meer informatie kunt u terecht op de website van [Stadswandeling Nijmegen](#).

©GeschiedenisBeleven.nl / auteur en foto's: [Anton Mous](#).

Foto boven: graffiti gemaakt door krakers. Met een beetje fantasie zie je een ME'er met knuppel en schild.